

17 מרץ 2016

לכבוד

חבר הכנסת איתן כבל, יו"ר וועדת הכלכלה

חברי וועדת הכלכלה

מר שלמה פילבר, מנכ"ל משרד התקשורת

הצעת החוק משקפת כשל מהותי בנוגע לעקרונות היסוד של חוק תאגיד השידור הציבורי. זאת בא לידי ביטוי במעורבות משרד התקשורת וכן בסדרי עדיפות לא נכונים ביחס לתפקיד התאגיד.

הנדון: הצעת חוק השידור הציבורי הישראלי (תיקון מס' 4) התשע"ו-2016

אנו מתנגדים להצעת החוק שבנידון. הצעת החוק משקפת כשל מהותי בנוגע לעקרונות היסוד של חוק תאגיד השידור הציבורי, כפי שנחקק לראשונה. כשל זה נוגע בשורש עקרון ההפרדה והעצמאות של הרשות וכינון המבנה שלה בלא התערבות חיצונית.

התנגדותנו להצעת החוק נובעת, בתמצית, מן הטעמים הבאים:

1. הצעת החוק מנציחה מצב ביניים בלתי נסבל המתקיים מעת תחילת עבודת הקמת התאגיד. קיימת מעורבות רבה ועמוקה של מטה משרד התקשורת ובראשו המנכ"ל בעבודת בניית התאגיד בפועל וזאת בניגוד לכוונתו המפורשת של המחוקק.
2. הצעת החוק משקפת כשל בסיסי ביחס להבנת תפקידי התאגיד החדש, ובייחוד לסדרי הקדימה והעדיפות שבין תפקיד התאגיד כספק חדשות ואקטואליה לבין תפקידו כספק תוכן מקור איכותי.
3. אנו מתנגדים למתן אפשרות למיקור חוץ של שידורי אקטואליה וחדשות במסגרת התאגיד. מיקור חוץ של שידורים רגישים, עלול לעורר חשש ממשי להשפעות זרות ולאינטרסים צולבים על תוכן מערכתי רגיש ולעורר גם שאלות של תחרות ונאמנות בין גופי תקשורת.

1. מעורבות משרד התקשורת בהקמת התאגיד מנוגדת לחוק

א. שידור ציבורי, ובמיוחד שידורי אקטואליה וחדשות הנעשים במסגרתו, הוא מוצר ציבורי רגיש הזקוק להגנה מירבית, בהיותו מחולל ביקורת על הממלכה בכספי הממלכה עצמה. לכן הפרדה בין

הדרג הפוליטי לבין הגוף האמון על קיום והפקת השידור הציבורי היא כה חשובה. ניסיון העבר בישראל מלמד כי הלחצים הפוליטיים והמעורבות לאורך השנים הם המקור לכל הרעות החולות שאיפיינו את רשות השידור, וחייבו, בסופו של דבר, את השינוי המבני שבא לידי ביטוי בחוק החדש.

ב. דווקא בשל כך, נחקק חוק תאגיד השידור הציבורי הישראלי בצורה המייצרת משטר מבני שבליבו עומד עקרון העצמאות והוא מכיל מנגנונים לשמירת החיץ הנחוץ בין הדרג המקצועי לדרג הפוליטי. הערובה המרכזית לעצמאותו של הגוף לפי החוק, כאמור בסעיף 4 לו, היא בקיומם של מוסדותיו המקצועיים של התאגיד - המועצה והמנכ"ל. **הם ותו לו.** עיקר מטרתה של המועצה הוא לשמש גוף פיקוח והכוונה מקצועית, המתווה מדיניות ועקרונות פעולה ולשמש חיץ המגן על התאגיד מהתערבות חיצונית בניהולו.

כידוע, מאז תחילת תהליך ההקמה ועד לרגע זה **טרם מונתה מועצה ציבורית לתאגיד השידור הציבורי הישראלי על אף שרוב חבריה כבר אושרו בוועדת המינויים ככל הידוע לנו.** זאת, גם על אף עתירה לבג"ץ התלויה ועומדת בעניין זה עוד מסוף חודש אוגוסט 2015, ובניגוד להבטחות אין ספור של אנשי משרד התקשורת, בין השאר בדיונים בוועדת הכלכלה ובהזדמנויות פומביות אחרות.

בה בעת, קיימת מעורבות עמוקה, יום יומית וישירה של מנכ"ל משרד התקשורת בהקמת התאגיד, המתבטאת בהשתתפות רציפה בשרשרת קבלת ההחלטות הנוגעות לתאגיד: מינוי מנהלים, מימון והיבטים ארגוניים נוספים. גם התבטאויות תדירות של המנכ"ל, בין השאר ברשתות החברתיות, מעידות על מעורבות מעשית בעבודה זו.

ככל הידוע לנו, מעורבות זו של מנכ"ל משרד התקשורת איננה נוגעת רק לתאגיד החדש, אלא גם לרשות השידור בפירוק, ומתבטאת בהחלטות בעלות אופי תכני וערכי, בין השאר באשר לרכישת תכנים כאלה או אחרים.

ג. לכן, במקום לקבוע מועד שרירותי נוסף לתחילת פעולת התאגיד בחוק, ובשים לב כי המועד להתחלת שידורי התאגיד הוא כבר מספר פעמים, אנו סבורים כי מועצת התאגיד היא שצריכה לקבוע את יום התחילה בהחלטה שלה. עד למועד זה, שיקבע בהתאם להערכתה המקצועית של המועצה ביחס לאפשרותו של התאגיד לקיים את מכלול תפקידיו כפי שנקבעו בחוק, תמשיך לשדר רשות השידור בפירוק, לשם שמירת רצף השידור הציבורי. אפשר כי המועצה תחליט על הפעלת שידורים מדורגים (כגון רדיו תחילה) ובהתאמה כך יצטמצם היקף הפעולה של רשות השידור בהתאם.

ד. לא נכון לקבוע מועדים שאין להם אחיזה במציאות המקצועית של מסוגלות התאגיד לעמוד במחויבויותיו, ולא נכון כי הכנסת או משרד התקשורת יקבעו זאת. ראוי כי הגוף המקצועי העליון של התאגיד – יקבע את יום התחילה כהגדרתו בחוק – דבר שאף יחייב את מינוי המתמהמה.

2. הצעת החוק משקפת סדרי עדיפות לא נכונים ביחס לתפקידי התאגיד

א. סעיף 11 להצעת החוק שלפנינו משקף חוסר הפנמה של תיעדוף בין שידורי האקטואליה להפקת תוכן מקורי איכותי. מצד אחד, הוא מותיר את הטלוויזיה הלימודית מחוץ לתאגיד, אך מדגיש כי יוסרו ממנה כל משדרי האקטואליה. במקביל הוא מאפשר הורדה של אחד מערוצי הטלוויזיה שהתאגיד מחויב לשדר בהם לפי חוק. מצד שני, הוא קובע כי יכול שהתאגיד יוקם באופן הדרגתי, ללא כל שידורי החדשות, או שחלק מן החדשות יוכלו להירכש מגופים חיצוניים.

ב. הסיבה לכך, לפי דברי ההסבר, היא הקושי להקים מחלקת חדשות בטווח הזמנים הקצר העומד לרשות התאגיד. טיעון זה אינו מחזיק מים. בעת הזאת יש להשקיע את מירב המאמצים בהקמת וייצוב חטיבת החדשות וסביבה לעבודת את מערך ההפקות הנוסף. עד להשלמת הקמת מכלול הפעולה של התאגיד, ניתן בשלב ראשון לצמצם בחובות הנוגעות ליצירה מקורית ולהותיר את מחויבויות הזכיינים המסחריים בשוק כמות שהן עד לייצוב התאגיד.

ג. גם רצון אפשרי לייצר מיתוג מחדש של מערך החדשות של התאגיד, ובידול ביחס לרשות השידור הקיימת, אינו יכול להוות צידוק מספיק לדחיית הקמת מערך החדשות והאקטואליה והפעלתו בהקדם. תכליות ומטרות אלו ניתנות להשגה גם בתקופת זמן קצרה יחסית ובהדרגה, ואין לתלות בהגשמתן את הצורך שבהפסקת שידורי האקטואליה. ניתן לעשות זאת תוך חצי שנה או תוך כדי המשך השידורים ואין צורך להפסיקם לשם כך.

3. ההצעה למיקור חוץ של חדשות ואקטואליה - פסולה

א. אנו מתנגדים לסעיף 149 (א) להצעת החוק, המבקש לאפשר לתאגיד לרכוש תכני חדשות ואקטואליה באמצעות מיקור חוץ. הצעה זו תאפשר חדירה של אינטרסים שאינם ציבוריים לתוך מערך השידור הציבורי, בייחוד כאלה של אולפני עיתונים ואתרי אינטרנט המקורבים לממשלה או לתאגידים שיש להטיל ספק בסטנדרטים האתיים שלהם. בנוסף, יש בכך בזבז כספי ציבור בשל עלויות התיווך, במקום לייצר תאגיד יעיל כקבוע בחוק המקורי. נזכיר כי גם חברות החדשות של הערוצים המסחריים אינן מקיימות מסגרת של מיקור חוץ ואילו שידורי אקטואליה וחדשות של הזכיינים, נסמכים במידה רבה (ודאי שבערוץ 10), על שירותי חברת החדשות.

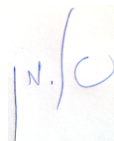
ב. נוסף ונעיר כי עד לרגע זה לא מונה סמנכ"ל חדשות בתאגיד החדש, ועל כן התוספת בסעיף 149(ב) להצעת החוק לפיה סמנכ"ל החדשות יהיה אחראי על תכני מיקור החוץ מסתמנת כבעייתית, בדיוק כפי שהותרת הסמכות בידי המועצה להורות לסמנכ"ל החדשות לחדול ממיקור החוץ – מגלמת ניסיון לעקוף את הוראות החוק המקורי, כל עוד אין בנמצא מועצה כזאת.

4. אשר על כן אנו מציעים כי:

- לא ייקבע בחוק (סעיף 92) מועד לתחילת שידורי התאגיד, אלא הסמכות לקבוע מועד זה תיוחד למועצת התאגיד והתאגיד יתארגן לפי יכולותיו להתחיל את שידוריו במועד.

- בשום מקרה לא יתאפשר מיקור חוץ של שידורי אקטואליה וחדשות כאמור בסעיף 149(א) להצעה.
 - לא תאומץ ההצעה, החותרת תחת עקרונות היסוד של החוק, להותיר את פעילות הטלוויזיה החינוכית מחוץ לגדרי פעילות התאגיד. יש בכך כדי לפגוע במכלול תפקידי התאגיד ולקיים מסגרת שידורים במתכונת מבנית שאין בה הגיון טבעי.
 - לא יאומץ תיקון סעיף 80 לחוק (סעיף 3 להצעת החוק) לעניין הפחתת הסכום הכולל בשיעור ניכר ופגיעה בתקציבו של התאגיד החדש.
- בנוסף, אנו קוראים לחברי וועדת הכלכלה של הכנסת להפעיל את סמכותם ולפעול להפסקת מעורבותו הישירה של משרד התקשורת בהליכי הקמת התאגיד.

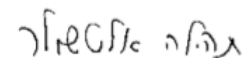
נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה או הבהרה נוספים.
בכבוד רב ובתודה מראש,

עו"ד אלעד מן

היועץ המשפטי

הצלחה – התנועה הצרכנית לקידום
חברה כלכלית הוגנת

ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר

ראשת פרוייקט רפורמות במדיה

המכון הישראלי לדמוקרטיה